

L'ètica, l'essència de l'esport

Les sospites de dopatge en el món del ciclisme han tornat a sorgir just pocs dies abans de començar el Tour, amb l'expulsió del Giro de Marco Pantani. La lluita contra el dopatge marcarà la cursa d'enguany per mirar d'esborrar la pèssima imatge de l'any passat.

En l'esport d'alta competició la voluntat de vèncer, la necessitat de superar-se i d'aconseguir impossibles, la no-acceptació de limitacions en el rendiment esportiu, obren la porta a l'especulació sobre mètodes artificials, i probablement il·legals, per obtenir una millora física i esportiva a curt termini.

Ben cert és que la consecució d'èxits esportius i de marques extraordinàries, aquests últims temps, ha fet considerar seriosament el dopatge. La utilització de substàncies dopants per a millorar el rendiment esportiu, administrades per via intramuscular o introvenosa, és prohibida i, a més, pot tenir efectes perillosos per als esportistes. A banda narcòtics i diürètics, els reglaments internacionals prohibeixen els estimulants (que augmenten l'activitat fisiològica), els betablocants (que milloren la concentració i eliminen el nerviosisme) i les hormones anabolitzants (que afavoreixen la construcció muscular). Ara, els controls antidopatge només presenten un 1,5% de casos positius, i és per això que els esportistes demanen un vot de confiança i que no els jutgem tots igual.

La Universitat Internacional Menéndez Pelayo, ensems amb l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona i el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, ha organitzat un seminari sobre "Implicacions clíniques i biològiques del dopatge en la salut i en el rendiment dels esportistes", dirigit pel doctor Ricard Serra Grima, cardió-

leg de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, de la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya i del FC Barcelona-Sanitas. Aquest seminari, en què han participat metges especialistes, esportistes i polítics, ha analitzat el dopatge des del punt de vista de la defensa de la salut de l'esportista. De fet, segons el director del seminari, el rendiment esportiu només es pot millorar amb la defensa de

Els controls antidopatge només presenten un 1,5% de casos positius, i per això els esportistes demanen un vot de confiança.

la salut de l'esportista, i sortir d'aquí és una greu quivocació.

Creació de glòbuls vermells. El cas de Marco Pantani, expulsat del Giro perquè va presentar un hematòcrit (volum de glòbuls vermells a la sang) superior al permès per la Unió Ciclista Internacional, ha tornat a revifar les sospites sobre la utilització d'eritropoetina (EPO), que és una forma de dopatge. L'EPO, una hormona natural que produeix el ronyó, pot ser injectat artificialment. El doctor Ri-

card Serra explica que l'EPO estimula la creació de glòbuls vermells i augmenta, per tant, l'oxigenació. Més oxigenació vol dir més capacitat d'esforç i millor rendiment esportiu i també una recuperació més bona després de l'esforç, perquè la cèl·lula muscular es recupera més ràpidament en tot l'organisme en general. L'hematòcrit màxim permès és del 50%; superar aquest índex implica un risc per a la salut de l'esportista, car també augmenta la viscositat de la sang i poden derivar-se'n complicacions vasculars importants; a més l'elevació de l'hematòcrit fins a determinats nivells pot causar la mort, diu l'hematòleg de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, Àngel Remacha. Es considera que tenir més del 50% de glòbuls vermells a la sang (com en el cas de Pantani, que presentava un hematòcrit del 52%) delata la utilització de l'EPO.

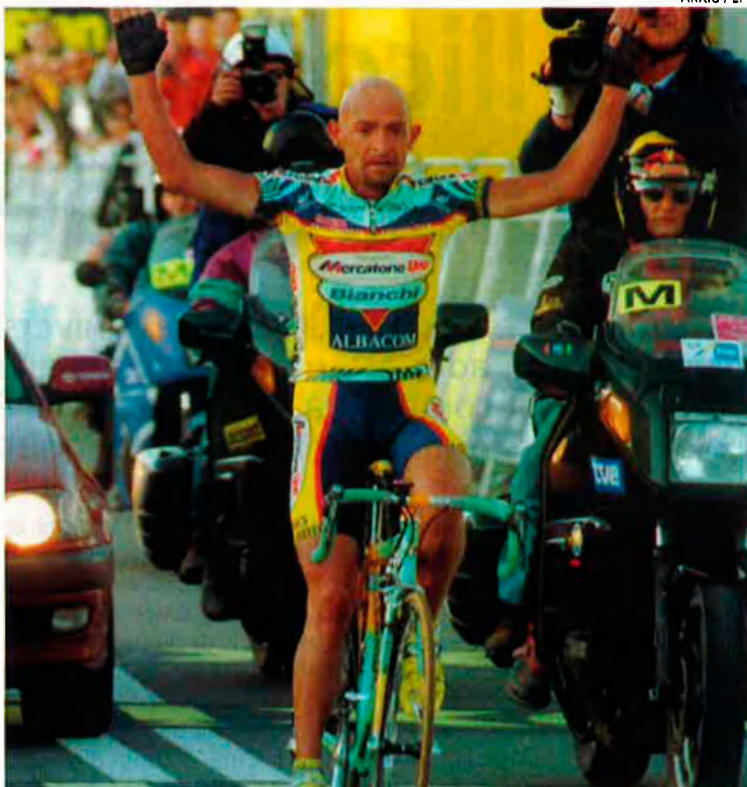
De totes formes, els metges adverteixen que hi ha més factors que ajuden a augmentar l'hematòcrit, com per exemple la incubació d'una malaltia, la deshidratació o l'altitud. Ben altrament, també hi ha productes o mètodes per a amagar la utilització de l'EPO, com ara la injecció d'aigua i sodi. Ara, aquest producte dopant és molt difícil de percebre en els controls, tot i que s'han fet moltes investigacions per trobar un mètode de detecció. Així, si el doctor Serra considera que no és impossible, però sí molt complicat de descobrir l'EPO administrat artificialment —i per això hi ha esportistes que

viuen molt tranquils perquè es pensen que no els atraparan—, el doctor Enrique González-Ruano, de la Federació Espanyola de Futbol, creu que és molt possible que abans de fi d'any, entre octubre i desembre, ja es pugui percebre.

La responsabilitat del metge.

Segons el doctor Ricard Serra, que defensa la utilització de fàrmacs únicament per a millorar la salut o prevenir una malaltia, la relació del metge amb l'esportista és molt important, com sigui que és ell qui, al cap i a la fi, ha de vetllar per la seva salut. Per això considera que el dopatge s'ha d'acabar amb la "persecució ferotge" dels esportistes, tot cercant la responsabilitat del metge, que és qui hi consent i qui en fa la recepta mèdica. "L'esportista no es dopa si ningú no li ho aconsella", opina, i l'entrenador d'atletisme Domingo López ho adverteix: "El metge és bàsic per a l'esportista, i si no estigués disposat a donar-li res, aquest no gosaria prendre la iniciativa de dopar-se".

La millora del rendiment esportiu depèn, doncs, de la salut de l'esportista i, per tant, aquesta és la línia de treball que advoquen els metges, bo i tenint present que si les substàncies dopants poden aconseguir els efectes desitjats, sempre tenen efectes secundaris, car no hi ha droga màgica que millori el rendiment dels esportistes sense risc. Una bona salut demana una bona alimentació i una bona hidratació, encara que una dieta equilibrada no ajuda precisament a millorar marques ni rendiments, ben a l'inrevés. Segons el doctor Manuel Rabadán, del Centre Nacional de Medicina de l'Esport de Madrid, l'esportista ha de menjar de tot, sobretot un 60-70% d'hidrats de carboni, i ha de beure aigua per no deshidratar-se, perquè, si no, en patirà el rendiment esportiu. De fet, els metges promouen, com a alimentació més saludable, la dieta mediterrània (composta d'oli d'oliva com a símbol, pa com a aliment bàsic, vi als àpats, fruita, fresca i seca, de postres, cafè, all, ceba i tomàquet), tant per als esportistes com per a la població en general.

L'expulsió per dopatge de Marco Pantani ha tornat a aixecar dubtes sobre el ciclisme professional. Superar els nivells de glòbuls vermells permesos de la utilització de substàncies dopants i representa un risc per a la salut de l'esportista, car augmenta la viscositat de la sang.

El ciclisme i l'atletisme són dos dels esports més tocats pel dopatge. La lluita contra el dopatge marcarà el Tour d'enguany, que ja ha rebutjat equips i corredors sospitosos d'estar involucrats en assumptes de dopatge, i la Unió Ciclista Internacional (UCI) ha decidit de fer uns controls de sang molt severos durant la prova i un estudi

complet per descobrir l'ús sintètic de l'EPO. Mentrestant, encara hi ha tres sumaris oberts: el del Festina, el del TVM i el que es fa a París contra una xarxa que subministrava productes, suposadament dopants, a ciclistes i esportistes d'elit francesos.

Teresa Salas

Què en pensen del dopatge?

Valentí Massana, atleta: "Sóc campió del món sense dopar-me, entrenant-me i rendint tant com puc. Al final de la carrera esportiva, allò que compta és la sinceritat amb tu mateix; si m'hagués dopat, no estaria tranquil. Em penso que sempre hi haurà dopatge, si s'ha de fer espectacle per guanyar diners".

Javier Cortés, atleta: "És més important la salut que no pas l'orgull professional, i per tant la por de perjudicar la salut ha de ser la primera raó a valorar abans de dopar-se. Un cas de dopatge positiu fa que, desgraciadament, tothom sigui sospitós, i això és molt trist, quan un 98% dels controls són negatius".

Francisco Zas, taekwondo: "És alarmant de pensar que hi ha persones que poden jugar amb avantatge. És una qüestió d'ètica personal i de motivació, i en l'esport d'alta competició es modifiquen els valors de joc net per valors mercantils".

Domingo López, entrenador: "En cap cas es pot jugar amb la vida de l'esportista. La satisfacció de l'entrenador és de veure que el seu atleta aconsegueix marques jugant net. De totes maneres, amb els interessos que hi ha en joc, és fàcil de pensar que l'esport sense dopatge és una utopia, però jo vull creure que no, que pot ser una realitat". T. S.